31 Οκτωβρίου 2014

Η λειτουργική θεολογία του Γέροντος Σωφρονίου Σαχάρωφ στο «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει…»

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Ορθόδοξη πίστη

Η Θεία Λειτουργία στη διδασκαλία του Γέροντα Σωφρονίου,

είναι ικεσία υπέρ των αμαρτιών της ανθρωπότητας

Του Σταμάτη Μιχαλακόπουλου

Στο “Ενοριακό Αρχονταρίκι” του Ιερού Ναού Ευαγγελιστρίας Πειραιώς, πραγματοποιήθηκε συζήτηση με θέμα “ Λειτουργικές προσεγγίσεις, θεολογία του π. Σωφρονίου Σαχάρωφ”, τη Δευτέρα 20 Οκτωβρίου.

Προσκεκλημένος του Πρωτοπρεσβύτερου Σπυρίδωνα Τσιμούρη ήταν ο Ιεροκήρυκας της Ιεράς Μητροπόλεως Φλωρίνης, Αρχιμανδρίτης Θεωνάς Αθανασιάδης.

Η συζήτηση εντάσσεται στο πλαίσιο του τρίμηνου προγράμματος καθημερινών δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων με τίτλο “ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει…”

“Είναι τόσο όμορφο να μιλάς για αγίους. Γιατί μιλάς για το νόημα της ζωής σου, μιλάς για το Θεό σου, μιλάς κατά προέκταση για τον εαυτό σου, για το σκοπό για τον οποίο φτιάχτηκες. Δε φτιαχτήκαμε για τίποτα λιγότερο από το να γίνουμε Άγιοι. Και Άγιοι δεν θα πει άνθρωποι με υπερκόσμιες δυνάμεις, άνθρωποι που ηρωοποιούνται, κάποια όντα ως άλλοι ημίθεοι που έτυχε να βρεθούν σ’ αυτόν τον κόσμο. Θα πει άνθρωποι που ξέρουν να παλεύουν και που στέκονται αληθινά απέναντι στον εαυτό τους και αυτά που συμβαίνουν γύρω τους.”

Με αυτά τα λόγια ξεκίνησε την συζήτηση ο οικοδεσπότης π. Σπυρίδων, δίνοντας το στίγμα της και παρουσιάζοντας στη συνέχεια τον καλεσμένο της βραδιάς. Αφορμή της εκδήλωσης ήταν η μεταπτυχιακή εργασία που εκπόνησε ο π.Θεωνάς Αθανασιάδης στη Θεολογική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με θέμα τη λειτουργική θεολογία του π. Σωφρονίου και η έκδοση του αντίστοιχου βιβλίου.

Η εργασία, παρουσιάζει με τον καλύτερο τρόπο τα σημαντικότερα γεγονότα της ζωής του π. Σωφρονίου, αλλά και την ουσία της θεολογίας του. Η οποία είναι Χριστοκεντρική, είναι αυτή που παρουσιάζει τον Όντα, τον Θεό ο οποίος Είναι, όχι μόνο υπάρχει. Παρουσιάζει τον τρόπο που ο π. Σωφρόνιος έβλεπε την Ευχαριστία, το κέντρο της ζωής του πιστού, την καθημερινότητα της λειτουργικής ζωής.

Η προσωπικότητα και η ζωή του Γέροντος Σωφρονίου

Σκιαγραφώντας την προσωπικότητα του Γέροντος Σωφρονίου ο π.Θεωνάς αναφέρθηκε στους σημαντικότερους σταθμούς της ζωής του.

Ρώσος στην καταγωγή, γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Ρωσία. Από μικρό παιδί είχε έντονο το καλλιτεχνικό ενδιαφέρον και ασχολήθηκε πάρα πολύ με τη ζωγραφική. Μέσα από τη ζωγραφική έψαχνε το Θεό. Ως καλλιτέχνης έψαχνε το τέλειο.

Είχε αγωνία για την αιωνιότητα. Κάποια στιγμή έφτασε σε σημείο ακόμη και να αφήσει την Ορθοδοξία μέσα στην οποία μεγάλωσε και να ασχοληθεί με θρησκείες του ανατολικού μυστικισμού. Κατανόησε ότι σε αυτές τις θρησκείες δεν είναι δυνατόν να ενωθεί η καρδιά μαζί με το νου. Και βρέθηκε μπροστά στο χωρίο του Ευαγγελίου “Εγώ ειμί ο Ων”, όπου εκεί οδηγήθηκε στο συμπέρασμα ότι ο Θεός είναι όντως προσωπικός. Γι’ αυτή του την απομάκρυνση από την Ορθοδοξία, έκλαψε και μετάνιωσε πικρά.

Αναζητώντας το Θεό, πήγε και φοίτησε στο Ινστιτούτο του Αγίου Σεργίου στη Γαλλία. Εκεί, γνώρισε την ελίτ των Ρώσων Θεολόγων της διασποράς. Η διανοητική προσέγγιση όμως της θεολογίας δεν τον ικανοποίησε. Και γι' αυτό πήρε την απόφαση να γίνει μοναχός.

Μετέβη στο Άγιον Όρος, όπου εκεί έζησε και ως κοινοβιάτης μοναχός και ως ερημίτης, εκεί γνώρισε και βίωσε κατά πολύ την Ορθόδοξη πίστη. Αρχικά πήγε στη Μονή Αγίου Παντελεήμονος, το γνωστό Ρωσικό, όπου εκεί γνώρισε και τον Γέροντα του, τον Άγιο Σιλουανό τον Αθωνίτη. Ένιωθε δέος για τον Άγιο και σαν μικρό παιδί στην αρχή απέφευγε να έρθει σε επαφή μαζί του. Γρήγορα συνδέθηκαν πνευματικά και ο Άγιος απεκάλυψε τη ζωή του στον Γέροντα, την οποία αργότερα ο ίδιος εξέδωσε στο γνωστό του βιβλίο που κυκλοφορεί μέχρι και σήμερα.

Διάκονος χειροτονήθηκε στο Όρος από τον Άγιο Νικόλαο Βελιμίροβιτς. Παρέμεινε αρκετά χρόνια ως διάκονος και στη συνέχεια χειροτονήθηκε ιερέας. Μετά το θάνατο του Αγίου Σιλουανού, μετέβη στα Καρούλια. Ακολούθως έγινε πνευματικός των Μονών Αγ. Παύλου, Ξενοφώντος, Γρηγορίου καθώς και πολλών ερημιτών.

Επόμενος σταθμός της ζωής του είναι το Παρίσι, όπου μετέβη για σπουδές. Μια σοβαρή περιπέτεια της υγείας του τον κατέστησε σχεδόν ετοιμοθάνατο. Ανέκτησε όμως τις δυνάμεις του, και το διάστημα εκείνο μαζεύτηκαν πολλοί άνθρωποι γύρω του. Πολλοί ήταν εκείνοι που εμπνεύστηκαν από το παράδειγμα του και του ζήτησαν να κάνει ένα μοναστήρι.

Έτσι τελικά δημίουργησε το Μοναστήρι στο Essex της Μ. Βρετανίας, ένα Μοναστήρι που έχει πολλές ιδιαιτερότητες, αφού σε αυτό εγκαταβιούν μοναχοί από διάφορες εθνότητες από όλο τον κόσμο.

Η Λειτουργική Θεολογία του Γέροντος Σωφρονίου

Αναφερόμενος στη λειτουργική διδασκαλία και θεολογία του Γέροντα, ο π.Θεωνάς ανέφερε χαρακτηριστικά:

“Η Θεία Ευχαριστία είναι το κέντρο όλων των μυστηρίων της Εκκλησίας μας. Τη λειτουργική διδασκαλία του Γέροντος Σωφρονίου τη διατρέχει το κενωτικό στοιχείο, η κένωση του Χριστού μας και κατ’ επέκταση και των λειτουργών Του. Ακόμα και την ώρα που ο Ιερέας εκφωνεί το ”Ευλογημένη η Βασιλεία” ξεκινάμε ψηλά με το Θεό και κατεβαίνουμε μετά στα βιωτικά τα δικά μας. Ζητάμε πράγματα για εμάς, με τα Ειρηνικά. Από ψηλά που ήμασταν στον Παράδεισο κατεβήκαμε κάτω και ξανανεβαίνουμε πάνω. Γιατί στο τέλος καταλήγουμε “ότι πρέπει Σοι πάσα δόξα”, δοξολογική εκφώνηση προς τον Κύριο μας. Όλο αυτό το κενωτικό στοιχείο υπάρχει μέσα στη διδασκαλία του Γέροντος Σωφρονίου.”

Ουσιαστικά η Θεία Λειτουργία στη διδασκαλία του Γέροντα Σωφρονίου, σύμφωνα με τον ομιλητή είναι ικεσία υπέρ των αμαρτιών της ανθρωπότητας. Και ο Γέροντας την ταυτίζει απολύτως με την προσευχή του Χριστού στη Γεσθημανή, όπου εκεί η υπάρχει η απόλυτη κένωση, όπου κενώνεται ο Χριστός για τις αμαρτίες του κόσμου και για ν' ανέβει ο κόσμος ψηλά.

Ιδιαίτερη μνεία έγινε στη συνέχεια για τις λειτουργικές ευχές που συνέργαψε ο Γέροντας, με αφορμή την ελλειπή προετοιμασία των πιστών για τη συμμετοχή τους στη Θ. Λειτουργία. Σύμφωνα με τον Γέροντα Σωφρόνιο, η προετοιμασία των πιστών για τη συμμετοχή τους στη Θ. Ευχαριστία ήταν τα δάκρυα της μετανοίας. Για το λόγο αυτό συνέγραψε τις ευχές. 43 τον αριθμό, οι ευχές είναι χωρισμένες σε 9 ενότητες. Και χρησιμοποιούσε τις ενότητες ενσωματόνοντας εναλλάξ κάθε μία από αυτές στη Θ. Λειτουργία, στη θέση των Κατηχουμένων. Η χρήση βέβαια των ευχών ήταν αποτέλεσμα της ποιμαντικής ευθύνης του Γέροντα και αφορούσε τη διακονία του συγκεκριμένου ποιμνίου και όχι μία συνολική πρόταση.

Συμπερασματικά, ο π.Θεωνάς εξέφρασε την πεποίθηση του ότι αυτά τα οποία γράφει ο Γέροντας Σωφρόνιος, είναι πράγματα τα οποία τα έζησε και προσπάθησε να αποτυπώσει το βίωμα του γραπτώς και με μια δική του γλώσσα μας προσφέρει την παράδοση μας, αυτά που ήδη υπάρχουν.

Τη συζήτηση μπορείτε να παρακολουθήσετε εδώ

Πηγή: synodoiporia.gr